

FOLK OG LAND

Nr. 27 — 8. årgang

Lørdag 19. september 1959

LØSSALG 65 ØRE

Ørger Sivertsen
pøngdal 100

Frontkjemperbarnas penger

DOMMER FRIIS BULL GAV IDUN MEDHOLD!

Ubeherskede, grovt injurerende uttalelser av Gulbranson og Arntzen

Vi bringer her fortsettelsen av referatet fra byrettssaken mot forsikringselskapet Idun reist av tre frontkjemperbarn.

La oss innledningsvis nevne at

DOMMEN

falt tirsdag 9. sept. 1959. Ifølge «Dagbladet» «ble Idun frifun-

Dommer Reidar Friis Bull som har avsagt den bemerkelsesverdige dom, er bror av de ikke ukjente størrelser Brynjulf og Trygve Bull. Som disse startet han sin karriere i Mot Dag, og hører dermed til lederskiktet i Arbeiderpartiets SS av idag. Han deltar nå i etterkrigsoppgjøret «på overtid». Ellers er han kjent som en av Visens Venner, og den som vil sjunge finner som bekjent alltid en vise.

net for barnas krav, og Iduns regressøksmål mot staten falt da bort.

Retten bemerket blant annet i sine premisser:

Det er på det rene og innrømmet av saksøkerne at domstolen har ansett Frontkjemperkontoret som et ulovlig organ og at det var straffbart å yte penger til kontoret. Ved dom av Høyesterett er det også stadfestet at det er bistand til fienden å gi penger til falnes etterlatte ved Frontkjemperkontoret.

Selv om disse poliser ble tegnet til fordel for små barn som intet galt hadde gjort, og selv om det godt kunne tenkes tilfelle av at en forsikring til fordel for et slikt barn kunne være fullt gyldig, så måtte det både for Frontkjemperkontoret og Idun være klart at en organisert tegning av slike forsikringer fra Frontkjemperkontorets side gjorde også de enkelte forsikringsavtaler rettsstridige og ugyldige.

Idun har på sin side hevdet at selskapet inngikk avtalen med ulyst, men fant ikke tilstrekkelig grunn til å ta den risiko som de mente var forbundet med å nekte å ta forretningen.»

Såvidt «Dagbladet» — vi har ennå ikke fått anledning til å se den oppsiktsvekkende byrettsdom, som vel sikkert blir appellert til lagmannsrett (hvor man bør forlange ordinær bemanning av retten med 10 læge dommere).

Det turde være tvilsomt om Livsforsikringsselskapet Idun har spunnet noe silke på denne sak.

Vil selskapet rehabilitere seg i utallige nordmenns omdømme, bør det anstendigvis uten opphold — uten å avvente appell-

domstolens avgjørelse — erklære seg beredt til ex gratia å la de faderløse få det som dem tilkommer.

Vi skal ellers komme nærmere tilbake til dommen med Reidar Friis Bulls premisser i neste nummer.

Bjørn Noregers vitneprov

Neste vitne var Bjørn Noreger, tidligere sjef for Frontkjemperkontoret. Hans vitneutsagn ble dramatisk Mens Fermann hadde gitt en sammenhengende og meget illustrerende fremstilling, særlig av Røde Kors, dets oppgaver og politikk under okkupasjonen, inntok Noreger en avventende holdning (Forts. s. 2).

Stor skandale i forbindelse med Hustadleiren

Beslaglagte brev, helsekort, personaliaopplysninger og dokumenter ligger tilgjengelige for hvemsomhelst.

Forbundet retter henvendelse til Justisdepartementet

Dagbladet bragte onsdag i forrige uke følgende illustrerte artikkel:

«Vi har opprettet et sentralarkiv for landssviksaker på Victoria Terrasse, men det er sikkert at arkivet ikke har fått tak i alt materialet.

I et rom hvor det oppbevares gamle gummistøvler og madrasser i Hustand leir ligger det dokumenter i store dynger etter landssvikfangene som satt der etter krigen og fram til 1949.

Det er meningen at døra til rommet skal være låst, men ofte er den ikke det. Og dermed kan man med letthet komme inn og studere saker og ting som angår tidligere fanger:

Brev som er stoppet i sensuren av fangeadministrasjonen, kort over fangene, fangelister, alle slags opplysninger om forbrytelser og domsutskrifter, legeopplysninger, røntgenbilder, lister med signalement og personalia.

Det er selvsagt kjedelig for sentralarkivet at disse sakene

Mere om «gåten Erik Solem»

Advokatene Henrik Bergh og Kiær Mordt om hans habilitet som dommer

Da Solem lot dosere nasjonalsosialistisk rett som redaktør av Tidsskrift for rettsvidenskap

Herr Redaktør.

Olaf Holms artikkel «Gåten Erik Solem» i nr. 24 var interessant, forsåvidt som den bragte materiale til belysning av denne mann som under og etter okkupasjonen nærsagt var allestedsnærværende!

Han var nok ikke fri for forbindelse med de etterpå så fæle tyskerne, nei.

Han presterte endel av den virksomhet, som når NS-redaktører og andre skulle dømmes påstemples «straffbar og landsforrædersk bistand til fienden».

Han medvirket ved tillagingen av den «lov» som han etterpå praktiserte fra dommersættet. Og som Skeie betegner som klart grunnlovsstridig.

Solem var så inhabil som noen dommer noensinne har vært, og hans eget forhold som redaktør av Tidsskrift for Retsvidenskap, en tid under okkupasjonen, var såpass dubiøst at han ikke burde ha satt seg til dommer over andre redaktører!

Selv ikke over Morgenpostens! Men kanskje Erik Solem hadde samme motto for sitt liv i sikk-sakk som salig Berggrav:

«Å være der hvor mest det gjaldt, det var mig nesten mer enn alt.»

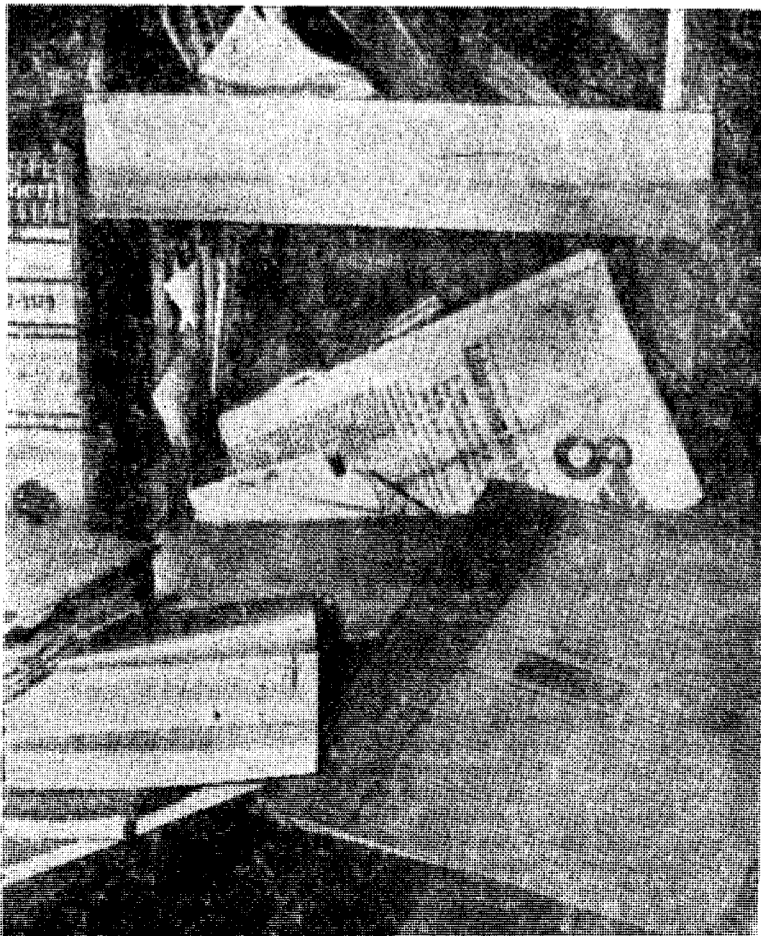

Høyesterettsadvokat Kiær Mordt

I sin bok «Det urettferdige rettsoppgjøret» skriver den høyt ansatte h.r.advokat Hans Kiær Mordt blant annet om den mangfoldige Solem, og jeg kan ikke se at Kiær Mordts påvisninger er blitt gjendrevet:

...«Var hans (Solems) medarbeiderskap i landssvikanordningens motiver blitt opplyst, måtte retten derfor ha erklært ham inhabil. All den stund spørsmålet om lagmannens habilitet ikke ble reist på det ret-

Forts. side 4.

Et av Dagbladets bilder fra Hustadleiren idag

EINAR SCHIBBYE er død

Idet avisen går i trykken mottar vi det sørgelige budskap at Einar Schibbye er død etter et kort sykeleie, hele landets «onkel Einar».

Schibbye var født 29. oktober 1900. Etter avlagt juridikum studerte han videre i utlandet, men hans gnistrende ånd og blendende vidd bragte ham snart inn på andre baner. Han ble tidlig fast engagert i Bergens kringkasting, senere i Oslo, og ble en av landets mest populære kåsører, ved siden av at han startet kringkastingens bekjente barnetime med de uforglemmelige «Kallemann og Amandus», som etterhvert ble utvidet til å bli kringkastingens kanskje mest skattede programpost.

Schibbye utgav en rekke bøker, de første humoristiske og parodiske som «Alkoholens melodi» og «På bunnen av Skagerak», med mange kjente figurer.

Under okkupasjonen var han i ledende stilling i Kringkastingen og i Gyldendals styre. Som medlem av NS ble han rammet av etterkrigsoppgjøret og har senere virket som forfatter, skrevet en rekke kriminalbøker og mye annet. Fra alle hold har det vært reist krav om å få ham tilbake til Kringkastingen. Han har skrevet etpar hørespill for denne institusjon, og blandt annet sammen med Tore Hamsun dramatisert «Viktoria», ifølge Hans Heiberg den utsendelse som har foranlediget flest henstillinger om gjenopptagelse i Kringkastingens historie i Norge.

Det er med dyp sorg Schibbyes utallige venner og beundrere mottar budskapet om hans død.

hjs.

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademosen Kirke - Voldsmalinde

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, pris 87 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstier av jern, malertrapper og helsbare loftstrapper.

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLERN
Telefon 56 61 20 - Oslo

FRONTKJEMPERBARNAS PENGER

(Forts. fra s. 1).

og gjorde rede for det han ble spurt om. Og på en måte kan han være bekjent av. Klart og distinkt svarte han på saksøkte til dels insinuerende spørsmål.

Gulbranson tok til med å spørre om ikke denne sak med Frontkjemperkontoret var oppe i Noregers egen sak.

Noreger: Ok ja, det skal være sikkert (latter).

Gulbranson: Vi går over til noe nytt.

På forespørsel forteller Noreger hvordan han kom til å overta Frontkjemperkontoret, etter at han kom tilbake fra fronten, og om de mange problemer de da stod overfor, m.h.t. hjelp til såfede og deres etterlatte, og til assistanse for frontkjemperne i kontraktspørsmål o.l. overfor tyskerne. Gulbranson kommer inn på det økonomiske grunnlaget for kontoret, at det bl.a. var mange ordførere som ga bidrag fra sine kommuner. Synes De dette var riktig, Noreger?

Noreger: Ja, det var riktig av ordførere å støtte her.

Gulbranson: De var jo frontkjemper, synes De det var riktig?

Noreger: Ja selvfølgelig syntes jeg det var riktig. Jeg mener og jeg mente det. Selv om mange syntes anderledes.

Gulbranson: Trass i at flertallet av folket stod mot dere?

Noreger: Ja om så var. Vi handlet ut fra vår innerste overbevisning om hva som gagnet vårt folk i det lange løp, selv om flertallet ikke forstod det eller forstår det. Men dette har egentlig ikke noe med min stilling som sjef for Frontkjemperkontoret å gjøre. Dette var en hjelpeorganisasjon i Røde Kors' ånd, det var en hjelp til dem som var i nød som følge av krigen, ingen oppfordring til krigsdeltagelse som man etterpå har villet ha det til. Og det kom bidrag til kontoret fra en masse hold og personer og instanser som intet hadde med NS å gjøre — bidrag som var fullstendig tilstrekkelig til å dekke bl. a. disse poliser til de foreldreløse barn, som lå oss særlig på hjertet.

Ikke verving

Gulbranson kommer inn på et intervju i Fritt Folk 1944, hvor det skal ha stått at det i kontoret foregikk verving. Noreger avsnærer bestemt å ha uttalt noe slikt, det må ha vært ønsketenkning av en ivrig journalist å skrive noe slikt, og det strider mot de faktiske forhold. Frontkjemperkontoret har aldri noen gang skjefteget seg med verving, noe slikt er aldri bevist eller kan bevises. Det var helt andre organer som be-

skjefteget seg med dette. «Jeg sier dette klart og tydelig som overensstemmende med sannheten. Det har intet med den sak å gjøre at jeg selv var frontkjemper og gikk inn for frontkjempertanken. Kontoret var en hjelpeorganisasjon i Røde Kors-tankens ånd, intet mer».

Sven Arntzen eksaminerer Noreger om han kjenner til Halvar Hansen, funksjonær i IDUN, som av selskapet ble sendt opp til Frontkjemperkontoret for å ordne med de formelle underskrifter på livspolisene hos IDUN. Noreger erklærer at mannen — som nu er død — var ham ukjent. Man hadde innhentet anbud på disse poliser fra 3—4 livsforsikringselskap, selysagt uten å øve noesomhelst påtrykk på dem, selskapene var meget ivrige etter å få tegningen (det nevnes her at det var omkring 140 poliser som ble tegnet). Man bestemte seg tilslutt for å ta IDUN, som var meget ivrig etter å få forsikret barna. Grunnen var at Noreger kjente til et tilfelle hvor IDUN hadde vært anstendig i et oppgjør — men han kjente intet til hvilken mann IDUN etterpå hadde sendt opp til kontoret for å ordne med det formelle.

Ubehersket Arntzen

Arntzen (rød av opphisselse, stigende ubehersket): Vil De virkelig si at De ikke erindrer Halvor Hansen som kom opp til Dem?

Noreger: Jeg kjenner intet til ham eller hans kontakt med saken.

Arntzen dokumenterer 3 kontrakter undertegnet av IDUN ved Hansen, og av kontoret ved Noreger.

Noreger: bekrefter sin underskrift, og gjør oppmerksom på at dette er jo en rent formell ting. Han har fra sitt kontor fått lagt inn disse poliser til underskrift blant mange andre saker, om denne Hansen har sittet ute i kontoret og ventet på dette som generelt var avtalt, vet han ikke, det har ingen interesse for saken, og rokker ikke hans utsagn om at han ikke har hatt noe med Hansen å gjøre, han kjenner ham ikke.

Arntzen blir rødere og rødere. IDUN's hovedargument om tvang via Hansen faller sammen, og Arntzen avbryter tilsutt hånlige og patetiske: «Erindre — han sier han ikke erindrer, ennå vi har hans underskrift ved siden av Hansens. Jeg vil ikke ha noe mer diskusjon om dette».

Retten og publikum ser noe overrasket på den tunge og opphissede prosesfullmektig for og styremedlemmet av IDUN, som øyensynlig

fremdeles føler seg som den store riksadvokat fra de like opphissede etterkrigs måneder i 1945—46, sakføreren som gjennom ukas og Meddelelsesblad til landets jurister dengang fungerte som retts-håndhevelsens Kaifas. Dommeren administrerer retten på en urban og uklanderlig måte, og ser noe forbauset på den forlovenværende.

Noreger, kald og korrekt til det siste, dimitteres.

Prosedyren

Prosedyren i den sensasjonelle sak — staten mot de faderløse barn — tar til. — Barnas prosessfullmektig, overrettsakfører Gunnar Heiberg har ordet. Rolig og klassisk enkel og klar i sin form, med lange pauser mellom hver sats, så retten og referenter får tilstrekkelig tid til å gjøre sine refleksjoner — og notater.

Om Frontkjemperkontoret henviser han til vitneprovne. Tyskerne forsøkte å påtvinge kontoret tyske Beratere — og vilde tilslutt oppheve kontoret (den kjente Leib blir flere ganger nevnt), som altså ikke var til fordel for tyskerne.

Det er så at Høyesterett er kommet til at Frontkjemperkontoret var en ulovlig organisasjon — men dette betyr ikke at kontoret ikke hadde handleevne og kunne foreta lovlige handlinger.

Vel er det ulovlig å slutte avtale med en organisasjon av ulovlig art, den er uforbindende for avtaledeltagerne. Men når avtalen er opprettet, er den en realitet, da må man ta standpunkt til de enkelte handlinger, om de er lovstridige. Og man kan ikke se bort fra at det foregikk lovlige handlinger ved kontoret.

Lovlige, fornuftige, respektable handlinger må også organisasjoner med «ulovlige» formål kunne foreta. Det er fullt respektabel å hjelpe barn som har tapt sin forsørger.

Polisene er tegnet ved frivillige gaver, satt inn på separat konto fra starten av. Og det var mange frivillige, uklanderlige gaver, midler gitt privat spesielt til dette formål. Giverne hadde utvilsomt rådighet over sine midler til dette høyst aktverdige formål.

Etter krigen kommer så Justisdepartementet og ED med sitt krav, og IDUN bøyer seg, selv om det visste at staten ikke var forsikringstager. Det var tegnet minst 105 poliser, bestemt til utdannelse o.l. når barna ble voksne. Det må slås fast at gjengivelsen av Noregers uttalelse til pressen om verving

var ukorrekt, og Fritt Folk ville vel ikke ha tatt inn noe dementi.

Det er så at etter Chr. V. Norske lov 5-1-2 er visse avtaler reproberte, stridende mot ærbarhet og moral), de er ulovlige når de er av et visst innhold. I alle fall har den ene part vært ukjent med en mulig ulovlig, ond hensikt ved tegningen av bidrag til Frontkjemperkontoret.

Selv om en sådan hensikt hadde foreligget, blir ikke forsikringsforholdet derfor reprobert. Hverken IDUN eller polisemottager var kjent med de mulige utillatelige hensikter. Forsikringstageren kjente intet til politen, denne var formet av IDUN. Yttermere var hensikten med politen rent humanitær. IDUN og staten har ikke ført noe bevis for at annen hensikt forelå. Og at IDUN, skyldneren, er truet til å betale til utenforliggende (staten), fritar ikke IDUN fra ansvar overfor barna. Staten /ED hadde intet å kreve på grunnlag av politen. Jfr. § 114 om forsikringstagers tap av rett til utbetaling. IDUN er avskåret fra å gjøre innsigelse gjeldende mot utbetaling i henhold til avtalelovens § 33 og gjeldsbrevlovens § 15. (Se Ussing: Enkelte kontrakter (1946) side 308).

Hvis IDUN hadde ansett kontraktene/polisene for å være ugyldige, skulle de forsikrede uoppholdelig vært varslet i 1945 — ikke først i 1947. Adressaten skal underrettes «snarest mulig». Og IDUN har ikke brukt restitusjonsanordningen for å få gjort avtalene ugyldig. Tvertom: I brev av 30/7 1945 til en enke sier IDUN at hennes barns poliser har en gjenkjøpsverdi.

Innvingninger mot innhold eller formforskrifter må følge den ugyldighetslære norsk rett bygger på. Ugyldigheten er relativ når den refererer seg til måten erklæringen/avtalen er kommet istand på. IDUN skulle i tilfelle straks ha sagt i fra i 1945.

Hovedregelen er at løfter og avtaler skal holdes. De er bindende. Enhver får selv ta risikoen for at han under endrede forhold skulle ønske en handling ugjort.

Det er IDUN's sak å bevise at forholdet kommer inn under ugyldighet. Noe slikt bevis er ikke ført.

Polisene tegnet etter farens død

Staten hevder at kontorets formål var frivillig agitasjon for «fienden». Er det agitasjon at polisene er tegnet et par år etter faders død? Da poliser (polisene) ble tegnet (Forts. s. 6).

FOLK OG LAND

HVAÆNGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**URETTENS MENN**

Vi har for en tid siden på denne plass omtalt den rettssak som barn etter falne frontkjempere hadde anlagt mot forsikringsselskapet Idun. Når vi tar spørsmålet opp igjen nå, så er grunnen den at det i mellomtiden er falt dom i saken, hvis det da går an å bruke et slikt uttrykk om det som skjer i vårt berømmelige rettsvesen når en kommer i berøring med problemer som har tilknytning til den urett som ble begått etter okkupasjonen.

For ilde som det er å si det, så kan vi ikke annet enn påny å konstatere at det rundt omkring i dommerstillingene i dette land sitter en flokk jurister som en skulde tro hadde underskrevet en erklæring om aldri under noen omstendighet å avgi en kjennelse som kan rokke ved den store uretten som skjedde i rettens navn.

Det er mulig vi tar feil. Det er mulig at dommerne faktisk ikke har større sans for hva som er rett og hva som er anstendig. Det er mulig at alle de gamle Mot Dagistene og andre med en like skummel fortid som idag via Arbeiderpartiet er plassert i nøkkelstillinger rundt omkring i samfunnet, deriblant i dommerstene, bare sitter der rent tilfeldig som en slags pynt på den halvmarxistiske kransekaken og aldeles ikke har noen spesialoppgave å vareta. Men det ser faktisk ut som om det forholder seg annerledes.

Nåvel, la Idun og den norske rettsstat fortsatt nyte gleden ved å ha tatt pengene fra barna etter dem som ofret sitt liv på østfronten for å beskytte vestens kultur og livsform. Vi for vårt vedkommende har notert nye navn på listen over dem som gjorde og fortsatt gjør urett. Og vi har også notert oss at på toppen i dette samfund sitter fortsatt urettens menn og deres tjenerne. Den eneste trøst er at midt i dette urettens hav, stikker det hist og her frem uredde personligheter som våger å stille seg mot strømmen, som våger å gjøre rett når uretten krever sin tribut påny og påny

Ellers forekommer det oss rent ut sagt fantastisk at ikke flere mennesker er klar over den bolsjevisering som har foregått av rettsvesenet rundt omkring i de europeiske land i forbindelse med avslutningen av annen verdenskrig. Vestens mennesker sitter faktisk fast som insekter i det urettens røde fluelim som ved prosessen i Nürnberg og de politiske prosesser rundt omkring i landene ble strøket med bred pensel over hele Kontinentet.

I Verdens Gang leser vi en stor overskrift om at en dansk fange, som var dømt til livsvarig fengsel, har fått medhold av Europarådets menneskerettskommisjon og at dette betyr «prestisjetap for dansk rettsvesen». Det er utrolig at bladet ikke har oppdaget at dansk rettsvesen i likhet med norsk ikke lenger har noen prestisje å tape. Ikke siden uretten og overgrepene mot politiske motstandere ble satt iverk i 1945. Ikke siden det ble bolsjevisert.

Og det er også pussig at bladet ikke har festet seg ved noe annet når det gjelder den hjelpsomme menneskerettskommisjonen. Nemlig at menneskevennligheten har sin meget sterke begrensning. For ikke lenge siden prøvet en danske som i 1945 ulovlig ble arrestert og holdt innesperret uten lov og dom å få sin sak behandlet av denne menneskerettskommisjonen. Den som kjenner de norske medlemmer av denne nye rettsinstans — menn med den svarteste fortid fra den store urett i Norge — er kanskje ikke så forbauset over at den saken ble blankt avvist fordi uretten hadde funnet sted før kommisjonen ble opprettet.

For så flinke og behendige er de alle disse urettens menn i og utenfor de såkalte domstoler, at det aldri er mulig å komme dem inn på livet. De smyer undav som klapper-

Norsk militær motstand under okkupasjonen ukjent i Tyskland!

Den kjente tyske historiker, dr. Walther Hubatsch, som er blitt kjent for norske lesere gjennom Scharffenbergs artikler, ble forleden intervjuet av Aftenposten. Han uttalte blant annet at hvis det tyske angrep på kontinentet var kommet før 8. april 1940 — ville det i det hele aldri blitt noen okkupasjon av Norge, bortsett fra en kanskje foreløbig britisk okkupasjon — sa professoren.

Så kom det:

«Men det er først her jeg er blitt kjent med dr. Sverre Kjellstadli's avhandling om den militære motstand under selve okkupasjonstiden, - en ting som på det nærmeste er ukjent i Tyskland.»

Som det vil fremgå av vår utførlige behandling av boken — var og er denne norske, militære motstand under okkupasjonen også temmelig — for ikke å si ganske — ukjent i Norge.

A.

Kommunevalget

Dagbladet har bragt høyst alarmerende beretninger om at Senterpartiet i Gjerdrum har ført opp «den tidligere naziordføreren» på listen ved kommunevalget. Heldigvis kunne bladet straks etter bringe beskjed om at under en politisk spørretime på Lutvann militærforlegning hadde en mystisk representant for Senterpartiet ved navn Bødtker «beklaget at mannen var nominert» og uttalte at «han håpet velgerne i Gjerdrum ville «stryke ham ut» ved valget.» Det uheldige er bare at det hele er fritt oppspinn fra Dagbladets side. Vi går ut fra at det er Senterpartiets representant Børke det siktes til og han benekter å ha sagt noe slikt. Derimot skal venstremannen Hugo Sandberg ha uttalt seg noe i den retning! Det er sannelig ikke så greit i valgstriden!

I Kristiansand S stiller Senterpartiet liste ved årets kommunevalg. Blant de nominerte på listen finner vi Forbundets fylkestillsmann for Vest-Agder Georg Stray. Han får nok mange stemmer.

Det ser i det hele ut til at Senterpartiet i adskillig utstrekning har ført opp våre folk på listene. Kan en ta det som tegn på endrede signaler, og våger partiet å ta de fulle politiske konsekvenser av opinionsendringen, så er det ikke utelukket at det kan komme til å spille en betydelig rolle i fremtiden og innlede den nasjonale fornyelse som mange venter på.

slinger i tørt gress, de graver seg ned under dynger av fagre rettens ord og de danser lydig urettens dans når de store slangemennene spiller på fløyten.

Deutsche Handelskammer in Norwegen

Statuttene for Handelskammeret bestemmer i § 5: Ordinært medlemskap må søkes skriftlig, og godkjenning skjer ved simpelt stemmeflertall i styret —

Fortsatt medlemsfortegnelse:

Den Norske Bankforening, Rådhusgt. 25, Oslo
Den Norske Creditbank, Oslo.
Den Norske Kalosje- og Gummivarefabrik, Mjøndalen.

A/S Den Norske Reiseeffektfabrik, Lederwaren, Halden.

A/S Den Norske Remfabrik, Treibriemen, Chr. Krohgs. 2, Oslo.

A/S Den Norske Skofabrik, Alnagt. 11, Oslo.

A/S Den Norske Slipeskivefabrik, p.boks 4208, Oslo.

Den Norske Trikotagefabrik, Drammen.

Desmoineaux & Co. A/S, Parfumeffabrik u. Agentur, Kirkegt. 12, Oslo.

Det Bergenske Dampskibsselskab, Bergen.

Det Nordenfjeldske Dampskibsselskab, Bergen.

Ved slutten av det første forretningsår (31. mars 1941) tellet Det Tyske Handelskammer i Norge 512 tyske og 833 norske medlemmer. Vi fortsetter medlemslisten i neste nr.

Bare visse grupper av tysklansfanger har krav på erstatning

Regjeringen har endelig offentliggjort avtaleteksten

Etter mye om og men og langvarig nøling har Utenriksdepartementet nå offentliggjort avtalen med Tyskland om erstatningen til visse grupper av konsentrasjonsleirfanger. Som vi før har antydnet har tyskerne fastsatt meget bestemte grenser for hvem pengene skal deles ut til. Det heter herom i avtalen, at erstatningen ydes til fordel for «norske statsborgere som på grunn av sin rase, tro eller verdensanskuelse er blitt rammet av nasjonalsosialistiske forfølgelsestiltak» og det blir overlatt til den norske regjering etter skjønn å dele ut pengene overensstemmende med dette. Hermed bør da diskusjonen, eller skal vi heller si slags-

målet, om pengene kunne innskrenkes betydelig, idet store grupper av dem som står forrest for å få sin patriotisme honorert, uten videre sjaltes ut. Som en forstår er arrestanter i forbindelse med arbeid i mil.org., sabotasjehandling, spionasjevirksomhet o.l., for ikke å snakke om vanlig tjueri, mord, rasjoneringsvindel etc. utelukket, og det er naturligvis ikke tenkelig at den norske regjering, hvis enkelte medlemmer og meningsfeller så sterkt har kritisert det nasjonalsosialistiske Tyskland for brudd på avtaler, selv skulde sette seg ut over forutsetningene i den avtale Norge nå har sluttet som et endelig oppgjør med Tyskland.

VANSKELIG JOBB

Også «Friheten» gråter store krokodilletårer over «overfallet på Polen» for tyve år siden. Merkelig nok forteller bladet intet om at Sovjetsamveldet konkurrerte på livet med tyskerne om å få besatt sin del av Polen, en del som det nå direkte har innlemmet i Sovjetsamveldet, mens resten av Polen er slåvebundet. Og det England og det Frankrike som utløste verdenskrigen for Polens skyld lot og lar merkelig nok rolig dette Polen havne i gapet på den russiske bjørn.

Akk ja, det er ikke greit å skrive historie, hverken for «Friheten» eller for bladets borgerlige krigsallierte!

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Averter i
FOLK OG LAND!

rets hovedaktører i Norge snakker om «rettsstaten».

NYDELIG SAMEKSISTENS

Friheten forteller at den kinesiske statsminister Chou En-Lai har uttalt: «La oss bestrebe oss på fredelig sameksistens.» Hans eget bidrag til denne fredelige sameksistens er som alle vet overfallet på de indiske grenseprovinser, for ikke å snakke om undertrykkelsen av Tibet. Disse røde herrer har en eiendommelig oppfatning av ord og begreper. Det er faktisk omtrent som når etterkrigsoppgjør-

Løssalg av**FOLK OG LAND***i Oslo*

Foruten hos Helge Johansen, Teatergt. 6 og Elima, Ole Vigs gt. 13, er Folk og Land nå også å få kjøpt i Narvesens Kiosk i Stortingsgaten, vis a vis Cecil.

BAK KULISSENE:

Paris — London — München

BITRE TIMER

Onsdag 13. september 1938. Også idag er det en strålende solskinnsdag. Paris er fylt av solens lys, menneskene på gaten puster lykkelige inn den høstfriske luft og føler seg som nyfødte, for nå tror de bestemt at det ikke vil bli noen krig på grunn av tsjekkerne. Hva mener forresten deres ministre? Mengden som går opp og ned på den prektige Avenue des Champs Elysée blir påny forskrekket da den ser bil på bil med ministre kjøre avsted til rådslagning hos republikkens president i Elysée. Hva er det regjeringen brygger sammen?

Herr Lebrun, republikkens president, har gitt ordet til utenriksminister Bonnet. Han taler med armene støttet mot dokumentmappen og idet han understreker hver viktig setning med pekefingeren som han strekker ut mot blekkhuset foran seg: «Nürnbergertalen var energisk, meget energisk, men døren ble ikke slått igjen. Det er fremdeles mulig å forhandle. Fremfor alt: Det ble ikke rettet et ondt ord mot Frankrike!» Så går ministeren inn på det ekko talen har funnet i utlandet: I Rom er en sterkt for en avstemning i de tysktalende områder av Tsjekkoslovakia — og så taler han videre om stemningen i London, Prag og gjengir kort beretningene fra sendemennene i Brussel og Bukarest. «Vi må gjøre nøyaktig som England,» slutter herr Bonnet.

Herr Doumergue, den nåværende presidents forgjenger i embetet, pleiet å avbryte ministrene med temperamentsfulle innlegg hvori han ubekymret sa sin mening enten det passet ministrene eller ikke. Herr Lebrun foretrekker en annen holdning. Han ytrer seg overhodet ikke og skjuler til og med ethvert tegn på enighet eller uenighet. Når den ene taler er ferdig sier han bare vennlig til den neste: «Vær så god, det er Deres tur, kjære minister!» Herr Chautemps, visepresidenten uten portefølje, og herr Patenôtre, handelsministeren, erklærer seg enig med herr Bonnet, men så kommer det et motstridende syn til uttrykk. Det er gruppen Reynaud, Mandel, Zay og til dem slutter seg også Albert Sarraut: man bør ikke under noen omstendighet gå med på en folkeavstemning i de omstridte områder. Så ber herr Lebrun ministerpresidenten og ministeren for landsforsvaret om å ta ordet.

Daladier nøler et øyeblikk. Alle ser på ham og husker fremdeles hvorledes han så ut i siste kabinetsrådsmøte — rød i hodet, med

knyttede never og deklamerende om sin fredsvilje mens han var bestemt på krig. Men nå taler han anderledes, helt anderledes og absolutt ikke krigersk: «Vi må råde til måtehold, vi må avvente det som skjer — —» Mens han sier dette hører han inni seg de fryktelige ordene til luftvåpnets generalstabssjef Vuillemin og vet at Frankrike må la det skje som skjer, for et land hvis luftforsvar er i fullstendig forfall kan i året 1938 ikke føre noen krig — — —

Mennene fra krigspartiet ser megetsigende på hverandre: hvor lenge, spør de seg selv, må de tåle en slik ministerpresident som er den personifiserte svakhet?!

Men herr Lebrun spør forbindtlig: «Jeg kan vel best overlate Dem, min kjære president, å fastsette tiden for neste møte?»

«Ja, hvis De vil være så elskerverdige, herr president!» svarer Daladier. Dermed er møtet slutt. Ministrene tar republikkens president i hånden og denne holder Daladier tilbake litt.

I mellomtiden er ministrenes vogner kjørt frem og minister de Monzie roper høyt fra trappen til presidentboligen: «Pom, det er altfor pent vær idag — la vognene komme etter, så rusler vi

Daladier som joikefrontsmann. Mannen med knyttneven ved siden av Daladier er Cot, som hadde hovedansvaret for det franske luftvåpens elendige forfatning

nedover Champs Elysée!» Handelsminister Pomaret, som tilropet gjaldt er enig, og begge herrer fjerner seg tilfots.

Nå kommer Daladier ut av huset. Han tenner den selvlagede sigarett i nervøs hast. Avisfotografene hever sine apparater — men han vinker trett av, og han har et så plaget uttrykk i ansiktet at selv den mest pågående reporter lar være å knipse av.

General Weygand sitter rett overfor ministerpresident Daladier. Ingen av dem liker den annen, og begge vet hva den annen tenker om ham. Generalen lar det hvile om Daladier i de kritiske februar dager i året 1934 virkelig ville la ham arrestere slik som ryktet vil ha det til. Soldaten har aldri lagt skjul på at han ikke liker venstrepolitikerne. Han viste seg også sikker i sin militære dom under den spanske borgerkrig da Frankrikes — og særlig da regjeringens sympati var så sterkt på de rødes side, idet han meget skarpt uttalte: «Av uvitenhet og anarki kan det aldri bli noen seir.» Han har alltid vist seg som en energisk motstander av folkefrontregjeringen som Daladier tilhørte som forsvarsminister, og stadig har han uttalt seg mot utilstrekkeligheten av den franske armé mot den «forsvarsteori» som hans etterfølger general Gamelin hylder. Slagordet «Frankrike må ha en armé for å forsvare seg» gjør ham rasende. «Sett fra et soldatsynspunkt er denne oppfatning vänvittig og farlig,» har han stadig erklært lidenskapelig. Vanvittig er den fordi en armé må kjempe, og kampen fordrer etter omstendighetene angrep eller forsvar. Farlig er den fordi den fjerner oss fra våre venner og overlater våre fiender initiativet! Så er han igjen Daladiers motstander, for også ministerpresidenten sverger til «plan 22», til Gamelins felttogsplan som støtter seg på forsvaret av Maginot-linjen og regner med at motstanderen vil

(Forts. s. 7)

«GÅTEN ERIK SOLEM»

(Forts. fra s. 1).

te grunnlag — foreligger nå den innvending mot rettsoppgjøret ved Eidsivating lagmannsrett, som var den førende rettsinstans, at det ble ledet av en inhabil dommer.»

Advokat Kiær Mordt fortsetter:

«Lagmann Solem står for almenheten som den hårdeste representant for oppgjøret og må antas å ha hovedansvaret for den overdrevent strenge straffereaksjon. Lagmann Solem hadde et anerkjent navn som juridisk forfatter, og var også ansett som en dyktig dommer. Hans dommer og hans straffutmåling ble derfor så å si det grunnlag som domspraksis kom til å følge.»

Ildskriften i Domstolslovens § 108:

«Dommer eller lagrettemann kan heller ikke noen være, når andre særegne omstendigheter foreligger, som er skikket til å svekke tilliten til hans uhildethet. Navnlig gjelder dette, når en part av den grunn krever, at han skal vike sete.»

Dette at en anstendig, overpartenes strid hevet dommer i henhold til ovenstående selv sagt skal ta seg hjemlov uten opphevelser — dette dikteres også av dommergjerningens i-boende etikk, som mildt, men bestemt befaler dommeren å fjerne seg fra rettsalen ved den minste antydning fra en parts side om manglende habilitet. Men ved slike oppfordringer til å vise et opphøyet partsinteressert sinnelag, en uomgjengelig kvalifikasjon for en virkelig dommer, i slike stunder klamret Erik Solem seg så desperat til dommerstolen, at det burde vakt alminnelig bestyrtelse og manet til ettertanke!

Det ikke mange ville se den gang, professor Skeie forsto det, var at en slik atferd av en juridisk innsiktsfull, norsk dommer var et ledd i en systematisk ødeleggelse utenfra av norsk rettsorden. Denne ødeleggelse var planlagt på så langt sikt at det norske folk ennå ikke har forstått hensikten med rettsoppgjøret, selvom mange av «lyarane» har eksamen artium.

Lagmann Solems eftermæle er at han med andre norske ju-

risten stillet seg i denne ødelegelses tjeneste.

Høyesteretts praksis i habilitetsspørsmålet er i alminnelighet ellers meget streng. Eksempelvis kan nevnes at en sorenskriver ble ansett inhabil i sivil sak; fordi han i en forutgående straffesak hadde uttalt seg om det underliggende forhold, dels i domspremissene, dels efter domsavsigelsen (kjennelse i Norsk Retstidende 1954 s. 639). Hvor meget mere må ikke da dommer Solems mange forhåndsdommer i motivene til landssvikanordningen være avgjørende, skriver Kiær Mordt på s. 107.

Advokat Bergh om Solems inhabilitet

I en korrigerende som en av Norges store og uavhengige skrankeadvokater — avdøde Henrik Bergh — foretar av noen uvederheftige skriverier i Samtiden av Benjamin Vogt, om Quisling-saken, som dessverre også ble trykt i en publikasjon for svenske jurister, skriver Bergh i Samtiden, hefte 5, 1947, bl. a.:

«2. Det uttales av herr Vogt:

«Faktisk var der også reist innsigelse mot lagmannens (lagmann Solems) habilitet på grunn av hans stilling under krigen, som gikk sterkt mot Quislings syn.»

Dette er også feilaktig. Den av forsvareren fremsatte inhabilitetsinnsigelse hadde intet å gjøre med herr Solems stilling under krigen. Den bygde utelukkende på tre avisartikler som lagmannen hadde skrevet i «Verdens Gang» etter krigens avslutning, nemlig 27., 28. og 30. juni 1945. Det ble fra forsvarers side fremholdt at «enkelte avsnitt av eller uttrykk i de to første av artiklene synes — å inneholde en forhånds stillingtagen til spørsmål som iallfall under Quislingsaken må betraktes som omtvistede og gi tiltalte inntrykk av at hans synsmåter og påstander ikke hos rettens formann vil kunne møte den forutsetningsfri prøvelse som han bør føle seg sikker på, ikke minst hvor det gjelder en sak i hvilken presse og det store publikum alt har felt sin dom.»

(Forts. s. 7).

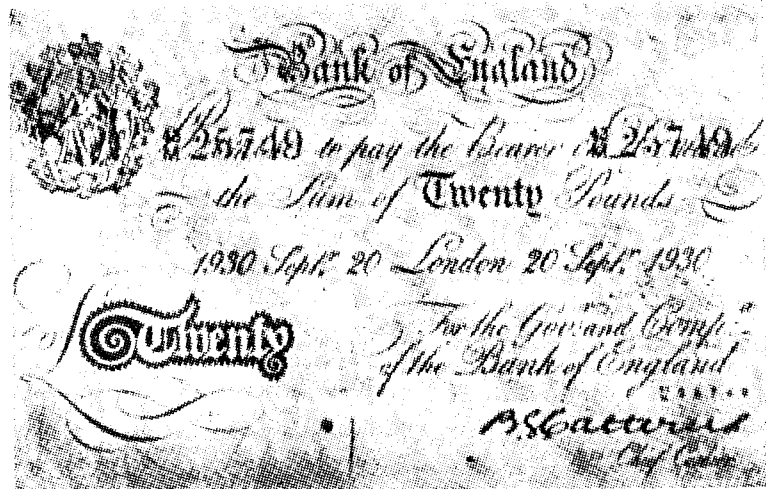
Daladiers regjering. Fra venstre: Reynaud, Mandel, Campinchar, Dann de Monzie, Daladier, Bonnet, Pomaret (kalt «Pom»)

Minne fra den solemske «rettsstat»

De falske pundsedler på bunnen av Toplitzsee

Da konsentrasjonsleirfangene fikk krigsfortjenestemedaljen for falskmyntnervirksomheten

Falsk tyvepundnote

For noen tid siden var norske aviser fylt med beretninger om en mystisk skattejakt på bunnen av Toplitzsee i Salzkammergut i Østerrike. Det var det tyske bildeblad «Stern» som lot dykke etter en gullskatt, som en mente SS-folkene hadde senket ned der. Isteden fant man en rekke kasser fulle av falske pundsedler. Og det var jo naturligvis også brukbart til å lage antitysk og antisjonalsosialistisk propaganda på. Som alle vet er det den tyske lisenspresse, som redigeres av alle de fremmedord som fulgte med de allierte besettestropper, alle landsforrederne som opplevet sin store stund da Tysklands fiender seiret, det er denne presse som går i spissen når det skal lanseres ny hets mot det land de representerer.

For var det ikke grufullt og «nazistisk» dette å bruke slike simple krigsmetoder som å forfalske motstanderens penger? Var det ikke barbarisk å strekke sine klør ut mot selve det britiske hjerte: pundet?

Dertil er da å bemerke at idéen til dette foretagede, det som senere ble kjent under navnet «Operasjon Bernhard», fikk det tyske Reichssicherheitsamt grotesk nokk av de falske rasjoneringskort som britene lot trykke og kaste ned over Tyskland for å bringe kaos i levnettsmidelforsyningen. Men naturligvis er det mere nederdrettig å røre ved britenes penger enn ved tyskerens mat.

Pussig nokk fikk representantene for Bank of England, som naturligvis var tilstede ved dykkingen og øyeblikkelig sikret seg de oppfiskede pundsedler, et kraftig sjekk da innholdet kom for dagen. En visste fra før at det forelå slike falske 5 og 10 pundsedler, mens en hårdnakket hadde benektet at det var lykkes tyskerne å ettergjøre 50-pundnotene. Alle banker hadde derfor uten restriksjoner innløst de 50-pundnoter som ble innlevert. Og så ble det fra sjøens bunn halt opp ikke mindre enn

55 000 slike 50-punds-sedler! — Hvor mange er det så i omløp?

Pengesedlene på bunnen av Toplitzsee var den beholdning som var på lager og som i hui og hast ble bragt avveien da amerikanerne rykket frem. De ble senket i sjøen pakket i kasser. Et par av disse gikk istykker da de skulle senkes og da den amerikanske fortropp kom frem til sjøen, fløt hele vannet med pengesedler. Amerikanerne lot krig være krig og kastet seg med ville gledeshyl ut i vannet. Skuffelsen var stor da de senere fikk vite at sedlene var falske, men de var så godt ettergjort at mange av dem sikkert fant veien ut likevel.

De norske aviser har fortalt at de konsentrasjonsleirfanger som arbeidet på falskmynterverkstedet var viet til døden for at de ikke skulde bringe hemmeligheten videre. Merkelig nok overlevet de visst alle sammen, og etpar av dem har tilogmed senere skrevet bøker om det — og da nærmest med krav på å være en slags motstandshelter.

Det kan ha sin interesse å gjengi en pussig liten historie som finnes i den eneste autentiske bok om «Operasjon Bernhard», nemlig «Unternehmen Bernhard» av Walter Hagen, en bok som også i sin tid ble omtalt i norske aviser. Under dette pseudonym skjuler seg ingen annen enn den tidligere Obersturmbannführer i SD Willi Höttl, som på embets vegne hadde endel med affæren å gjøre.

Höttl forteller at han på anmodning av lederen av falskmynterverkstedet, SS-Hauptsturmführer Bernhard Krüger, skaffet endel utmerkelser til dem som arbeidet med «Operasjon Bernhard». Det var om høsten 1943 og utmerkelsene bestod i 6 krigsfortjenstkors av 2. klasse og 12 krigsfortjenstmedaljer. Krigsfortjenstkorsene ble tildelt forskjellige SS-folk og sivile ansatte, og det var naturligvis i orden, mens Krüger lot de 12 krigsfor-

(Forts. s. 8)

SENSASJONELL DOKUMENTASJON

Churchill: Norge må holdes ved jobben!

Trygve Lie og dr. Derry viser at England lokket tyskerne til Norge

Som kjent var det Churchills ordre til den britiske jager Cos-sack som førte til Altmarkaffæren 16. februar 1940 — en klar krenkelse av Norges nøytralitet. Utenriksminister Koht og den norske regjering nøyset seg med å sende England en protest mot det åpenbare brudd mot nøytraliteten. Hitler hadde etterhånden fått en mistanke om at den høytidelige norske nøytralitetserklæring av 3. september 1939 ikke var alvorlig ment. Man skal huske på hva professor Keilhau påpeker i Det Norske Folks liv og historie, at Norge i den første verdenskrig avsluttet den såkalte fiskeavtale med England, hvilket var en unøytral handling av det nøytrale Norge dengang. Keilhau betegner avtalen som en ikke vennlig (Non Amical) handling mot den annen krigførende part, Tyskland.

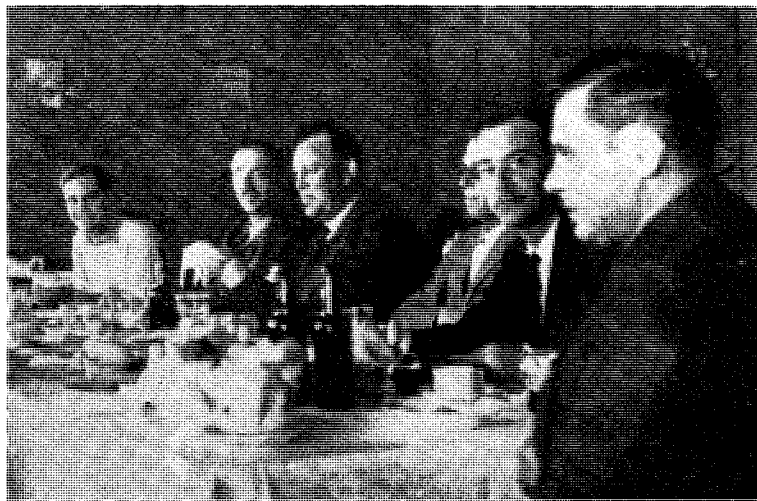
Altmarkaffæren klaggjorde for Hitler at her var ugler i mosen: — Norge søkte ikke å hevde sin nøytralitet med våpen — og han satte igang forberedelse av den plan for preventiv besettelse av Norge, som kalles Weserübung, og innkalde general v. Falkenhorst.

At Churchill narret tyskerne til å kaste seg over Norge fremgår blandt annet av Trygve Lies kommentar i hans bok med den vel bombastiske og historiske fortegnede tittel — «Med England i ildlinjen» side 18-21:

«I mine samtaler med britene forsøkte jeg å finne ut hva de tenkte.

Var det ikke den britiske og den franske utenrikspolitikken før den 9. april som hadde provosert Hitlers lynangrep på Norge? spurte jeg dem. Var det ikke så at de nordmenn som nå så med uvilje på britene, med noen rett kunne påstå at det tyske angrep ikke ville ha kommet, hadde det ikke vært for de forskjellige fransk-britiske krav og britenes og franskinenes nøytralitetskrenkelser og provokasjoner?»

Cand. oecon. Leif Sundt har i dagspressen og i dette blad, skrevet gjennomdokumenterte artikler, som er frukt av nitide studier over forhistorien til Norges 9. april 1940 m. m. I Folk og Land var hans artikkelserie betitlet: «Da Norge ble lagt ut som åte.» Denne betegnelse er idag praktisk talt alle de historikere og historiske aktører som har navn enige i. Vi vil vise i nedenstående dokumentasjon at Sundts (og overløge Johan Scharffenbergs tidligere påvisninger) også deles av daværende statsminister Winston Churchill, den på dette felt ledende britiske historiker Dr. T. K. Derry, av førstearkivar I UD, Reidar Omang, og av en der som medlem av den norske regjering i London har beskrevet disse ting — daværende utenriksminister, nuværende fylkesmann og f. t. reisende i de norske finansielle behov og muligheter, den dynamiske — Trygve Lie.

Frokost på Kvesmenes Turisthotell 1940. Til venstre for Trygve Lie sees den franske minister Robert de Dampierre, til høyre for Lie den britiske admiral Hector Boyes. Lengst til høyre den franske marineattaché Altså godt heilnorsk selskap. (Bildet er tatt fra Lies bok «Leve eller dø»)

Lie fortsetter: «Det var vanskelig å få noe ut av dem. «Right or Wrong, my country.» Nå ville de iallfall ikke utfale sig.....

«De fleste nordmenn ombord (det vil først og fremst si medlemmene av den flyktende regjering på den britiske krysser Devonshire, A. L.'s bemerkning) var mistenksomme — skriver Lie — overfor og misfornøyde med både Churchill og Lord Halifax. De hadde begge to snakket så meget om malmen fra Narvik og om vår nøytralitet og vi mente det var grunn til å tvile på deres kjennskap til norske forhold. Vi var på dette tidspunkt heller ikke overbevist om deres oppriktighet.»

Avslørende rapport

I februar 1940 — fortsetter Lie — hadde utenriksminister Koht fått en rapport fra am-

bassadør Colban i London, utarbeidet av legasjonenes pressemedarbeider, M. Martinsen. Meldingen var på vanlig måte sendt til statsministeren. Flere ganger under felttoget i Norge hadde Nygaardsvold i samtaler kommet inn på denne rapporten.

«Der kan dere se, Martinsen hadde rett. Churchill ville ha oss med i krigen.»

«Noe av det første jeg gjorde etter at vi var kommet til London, var å be Colban om å få lese Martinsens innberetning, som spilte en så stor rolle for Nygaardsvolds mening om britene og særlig om Churchill.

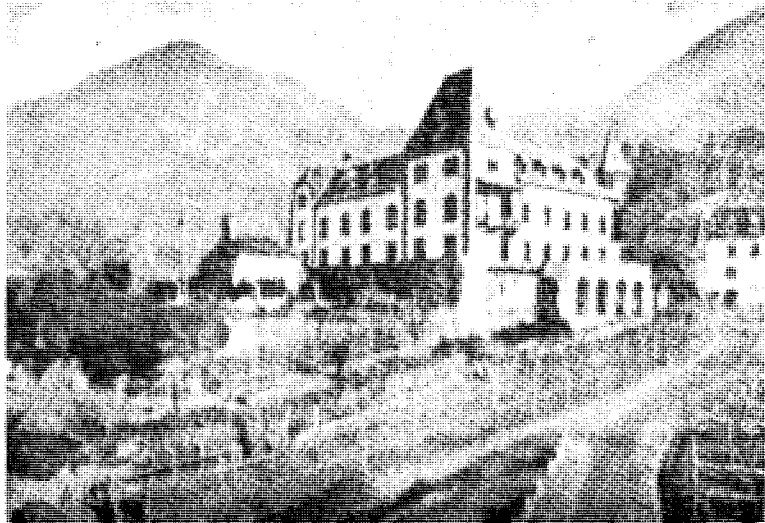
Meldingen var datert London 2. februar 1940. Den ga en skildring av en lunsj, hvor statsminister Winston Churchill og marineministeren i hans samlingsregjering, Albert V. Alexander, var hedersgjestene. Pressefolk fra de nordiske land var spesielt invitert.

«Hemmeligheter» som skulle komme tyskerne for øre

Ifølge Martinsen hadde Churchill «slått sig løs» og kommet med flere oppsiktsvekkende uttalelser. Når en etterpå leser «referatet», virker det nesten som om Churchill kom med sine uttalelser i den bevisste hensikt at de skulle komme tyskerne for øre.

Etter å ha gitt uttrykk for sin ergrelse over den mottagelse

(Forts. s. 8).

Schloss Labers ved Meran, hovedkontoret for «Operasjon Bernhard»

Frontkjemperbarnas penger

(Forts fra s. 20).

i 1944 ble det i ethvertfall ikke vervet noen. Det er ikke påvist — motparten har bevisbyrden — at noen politetegner har meldt seg fordi barna ville få poliser.

Det er barna som har retten på polise utstedt på deres navn. Retten har ikke tilhørt Frontkjemperkontoret eller noen annen.

Noen vindikasjon med Frontkjemperkontoret eller annen kan ikke finne sted. Det fremgår ikke av teksten hvem som har tegnet politen, eller hvordan midlene er skaffet tilveie, og selskapet har ikke tatt noe forbehold om ansvarsfralleggelse.

Selskapet har påtatt seg en uløselig forpliktelse overfor en godtroende tredjemann, fullt vitende om hvem som formidlet saken. Den kan ikke da etterpå fragå avtalen. Og det har ikke vært bestridt at IDUN fikk korrekte opplysninger.

Alle gavemottagerne var umyndige, 5—6 år, de fleste yngre. Ond tro er således utelukket, straffbar handling kan ikke foreligge. Inndragning på denne basis er derfor umulig.

Og likedan «belønning for fedrenes innsats». De som slapp fra det med livet fikk jo intet! Sosialforsorg for et barn blir ikke ugyldig fordi om barnets far var frontkjemper, fordi om den bare kommer barn av en bestemt gruppe til gode. Den ville ikke vært ugyldig selv om den var blitt ydet under henvisning til rase eller nasjonal-socialismen.

Heieberg siterer Rettstidende 1956, s. 36, professor Castbergs erklæring til Høyesterett om barn som hadde fått tysk sosial støtte (med tilslutning fra 4 dommere mot nettop avgåtte Kruse-Jensens stemme). Det vesentlige er okkupasjons skjønn, om denne finner handlingen nødvendig av hensyn til forvaltningen eller den militære okkupasjon. Führerverordningen er uangripelig her, man må se bort fra om det er usmakelige biformal. En rimelig sosial forsorg er ikke ugyldig fordi om ikke alle får den.

Barna er blitt eiere til de poliser som er kjøpt til dem, kjøpt til trengende barn ved private midler. Intet talar for at barna eller mødrene skulle kunne trodd at det hele kunne bli vindisert, skulle tenkt at politene var ugyldig.

Det spiller ingen rolle her at Frontkjemperkontoret var mellomledd. Man kan bruke de bud man vil for å overbringe gaven. Den ble over-

levert til vergen. IDUN har ansvar overfor barna — uten hensyn til IDUN's avtale med staten/ED.

Selv om intervjuet med Noreger skulle vært korrekt, ugyldiggjøres ikke politene. Forsikringsavtalen fritar forsikringstager for ansvar her overfor betalernes eller formidlernes mulige straffbare forhold (jfr. professor Grundt s. 24?). Det eksisterer ingen hjemmel for å la fedrenes «missgjerninger» gå ut over barna. Departementet har ingen hjemmel for her å påberope reproberte forhold. Heieberg henviste her til analogi anført i Arnholms avtalerett: Det er stor forskjell på å gi penger til ulovlig streik og å gi mat til streikendes barn — selv om det er en sammenheng tilstede.

Polisetegningen og politene er lovlige, gyldige, bindende. Forsikringslovens grunnregel er at forsikrede skal beskyttes hvor det ikke er noe å legge forsikringstageren til last.

IDUN har ikke påberopt seg bristende forutsetninger — og det ville i tilfelle ikke ha spillet noen rolle. Poliseteksten er saklig utformet, med bistand av IDUN. Jfr. Stang, Innledn. til Formueretten s. 377—78.

Intet press

Har IDUN vært utsatt for press? Ikke engang Arntzen har villet påstå det. Selskapet har ikke nektet eller unn-sagt seg. Revisjonssjef Schübeler i IDUN har ikke kunnet nevne noe konkret, intet om noen eventuell trussel fra en Halvar Hansen f. eks. IDUN har ikke særlig modig — sagt at fordi det var 1 — én — nasjonalsosialist i selskapet, blant IDUN's funksjonærer, kunne det ikke ha nektet tegningen. Men da skulle man jo tro at IDUN hadde sagt det hele opp i 1945. Men tvert om: IDUN nektet annullering da spørsmålet en gang kom opp. Skulle frykten ha hatt noen betydning, måtte det ha vært frykten for forsikringstager, ikke frykt for noen innen selskapets egne vegger. Slikt er her irrelevant — da skulle kontraktsforhold sett nydelige ut!

Det er intet i norsk lov som muliggjør inndragning, ikke engang i «landssvikloven» § 13, 14, 15. Politene tilhører ingen organisasjon. Det er intet straffbart forhold for en uforsørget å ha fått en livspolise. Ingen har «opptrådt på vegne av barna for å erverve en formuesfor-del». Frontkjemperkontoret har opptrådt på vegne av gavevokterne.

Heieberg nedla påstand om at IDUN ble dømt til å gi barna deres rettmessige poliser tilbake.

Arntzens underlige prosedyre

Sven Arntzen ville på vegne av IDUN bare behandle forholdet mellom IDUN og staten, da staten etter hans mening var den reelle ansvarlige. Dog ville han ytre seg om a) måten politene ble tegnet på, og b) hvorfor ikke IDUN sa dem fra seg i 1945, men først i 1947?

IDUN's funksjonær Hansen «kom til» IDUN*) og presenterte eller formidlet disse forsikringene og fikk provisjon for det. Det som ikke passer for Noreger, husker han ikke. Søknadene er utferdiget av Noreger og Hansen som agent, i ethvert fall for søknader nr. 1 og 2. (Det var formelt 3 saksøkere). Hansen var medlem av Forsikringsforbundet og han foranlediget tegning av politene. Man må sette seg inn i forholdene den gang, hadde IDUN sagt nei ville man gått til aksjon mot IDUN. Man kan tenke seg til hvordan det ville ha gått med en bank eller en kjøpmann som hadde nektet å gjøre vanlig tjeneste under de forhold.

Arntzen savnet grunnlag for Finansdepartementets kritikk av IDUN i skr. av 4/2 1947, hvor dep.tet nekter å overta tap som IDUN måtte lide ved annullering av politene. Departementet uttalte at det hele var en «reprobere rettshandel, som IDUN måtte vært oppmerksom på da politene ble tegnet». Dep.tet burde visst at man dengang ikke kunne boykotte NS eller tyskerne. IDUN utleverte politene til kontoret, hvorfra mødrene må ha fått dem oversendt — de kan ikke ha vært i god tro.

IDUN hadde ikke grunn til å si fra seg politene, før IDUN i 1947 fikk krav fra staten. Restitusjonsanordningen omfatter bare forhold under krigen hvor det har vært tvang eller svik. Det var ikke det overfor IDUN da — det ble det først da staten tok det opp. (?) Når IDUN har oppgitt gjenkjøpsverdien etter okkupasjons opphør, har dette vært et rent mekanisk-matematisk svar. Forøvrig overlater Arntzen til staten (Gulbranson) å svare for handlingen av de faderløse barn.

Arntzen hevder at staten

*) Advokaten forteller ikke hva han mener med uttrykket «kom til Idun» om en av IDUN's lønnete funksjonærer. Han hadde kanskje vært en tur i byen?

må utrede alt, om barna får rettens medhold. IDUN har tatt forbehold. Selv om dette ikke er skriftlig bekreftet av staten, er det godtatt og bindende for staten. Det er ikke her noen foreldelse tilstede. Utgangspunktet må være at barna får medhold av retten.

Betalingen til staten kan ikke være ulovlig, i tilfelle måtte det bare gjelde IDUN's annullering av politene. Var det hele ikke reprobere, ville IDUN hatt krav på staten, selv om det ikke var tatt forbehold. Dette forbeholdet er en integrerende del av oppgjøret fra IDUN til staten. Det var tilsynsmann Finn Arnesen som ordnet det med ED. Betalingsrettshandelen er et ubetinget hele. Da Heieberg tok saken opp i 1956, konfererte IDUN straks med Justisdepartementet, og staten hadde da intet å innvende.

Arntzen er på IDUN's vegne meget skuffet over Justisdepartementets standpunkt i dag. Myndighetene må betale IDUN for mulig ulovlig handling i denne sak, selv om det ikke måtte foreligge noen garanti. IDUN ble forpliktet til å følge statens eksempl.

Foreldelse kan tenkes regnet fra 3 forskjellige tidspunkt, fra tegningen av politene, fra deres forfall, eller fra den dag det ble reist søksmål.

Men Arntzen fastholder at i alle tilfeller var statens garanti å betrakte som gitt. Han påstår frifinnelse og dekning av sine sakføreromkostninger m.v.

Grove injurier av Gulbranson og Arntzen

Sorenskriver Gulbranson hevder at staten ikke har anledning til å overta garanti uten at saken er blitt forelagt Stortinget. Derfor foreligger her ingen garanti for IDUN's ansvar overfor barna. Det er IDUN's sak at de har betalt pengene til den ansvarsfrie stat. Hadde IDUN hatt betenkeligheter, skulle de etter nøyere overlegg ha tatt saken opp igjen og forlangt pengene tilbake som feilaktig levert staten, ikke sittet og ventet.

I et lengere innlegg går Gulbranson inn på spørsmålet om foreldelse av kravet, og utgangspunktet for foreldelsen, uten at noe særlig av interesse her blir hevdet. Men han (staten) skyter seg som vanlig under foreldelse. Staten støtter seg her til loven, og kan ikke uten Stortingets samtykke gi etter overfor IDUN. IDUN burde ha betenkt seg tidligere og fordret pengene tilbake fra staten, selv om eierne (barna) ikke hadde reist krav.

Om realitetene hevder G.

at det ikke kan oppstå noen rett for Frontkjemperkontoret, som ikke har opptrådt som mellommann mellom givere og barna, kontoret har selv gitt pengene. Det er en forbryterisk, fiendeunderstøttende organisasjon som ved å være til har støttet fienden. Navnet sier det, og det er fastslått i flere høyesterettsdommer. Det er innlysende at alt kontoret foretok seg var ulovlig, og i det vesentlige forbrytersk. Likegyldig hvordan private penger er gitt: De som har gitt, har gitt av midler ervervet ved forbryterske handlinger.

Fermann ber retten om ordet: «Er de midler som f. eks. jeg og Saugbrugsforeningen og andre innbetalte til Frontkjemperkontoret ervervet på forbrytersk måte?»

Gulbranson: «Ja».

Fermann: «Kan jeg få det protokollert?»

Gulbranson: «Skriv til meg, skal jeg bekrefte det».

Fermann: «Er dette også Deres mening, Arntzen?»

Arntzen: «Ja, det er også min mening».

Det blir ganske stille i rettslokalet etter disse voldsomme uttalelser som vel ikke vil bli uten følge for noen hver. Fermann setter seg.

Prosedyren kommer inn på spørsmålet om beløpene til barnepolisene ble utredet av en egen konto — som tilfelle var i allfall i den første tiden, da disse midler ifølge Noreger ble holdt adskilt fra kontorets andre midler.

I anledning Høyesteretts tidligere fastslåen av Frontkjemperkontoret som en forbrytersk, ulovlig organisasjon som ved sin eksistens hjalp med vervingen, anfører Heieberg i sin replikk at Høyesterett da den «fastslå» dette, ikke kjente til at Frontkjemperkontoret var oppstått under medvirkning av Røde Kors, for å «avvende faren» for at arbeidet skulle bli identifisert med Røde Kors' navn. Det var på tale å kalle kontoret «Røde Kors avd. for de frivillige» — men det ble ikke noe av dette. Navnet ble Frontkjemperkontoret.

Saken ble opptatt til doms.

*

Langsomt tømmes det lille rettslokale for dommere, for saksøkende barn med verger og prosessfullmektig, for statens gjengangere i dette oppgjør som aldri vil ta slutt, og som av et stadig økende antall nordmenn og utlendinger blir stemplet som et maktpolitisk oppgjør som har tilføyet rettsbevisstheten sår det vil ta menneskealdre å hele.

Ute på gangen står noen av de fåtallige tilhørere og

«GÅTEN ERIK SOLEM» Stor skandale

(Forts. fra s. 4).

Såvidt Henrik Bergh, — som har satt mange rettssvikere på plass. —

Redaktør Solem i Tidsskrift for nasjonal-socialistisk rett

Advokat Kiær Mordt side 108 ff.:

«Her skal ikke behandles lagmann Solems forhold hverken før eller under rettsoppjøret. Bare må det for den riktige bedømmelse av hans ledelse av lagmannsretten pekes på, at hans forhold under okkupasjonen ikke var så uangrikelig at han fremfor alle burde stå som den strenge dommer og etablere det grunnlag, hvorefter rettsoppjøret skulle fremmes.

Som redaktør av vårt mest fremtredende juridiske tidsskrift — Tidsskrift for Rettsvitenskap — slapp han til tysk nazipropaganda, som burde ha vært bannlyst derfra. I Tidsskrift for Rettsvitenskap, hefte 4, fra oktober/november 1942 s. 455 er inntatt en artikkel, betitelt: «Was ist Statsforschung», av professor dr. Höhn, direktør for Institut für Statsforschung ved Universitetet i Berlin.

I sin bok siterer Kiær Mordt hele artikkelen som Solem tok inn. Her skal bare gjengis disse linjer:

«Gjennom den nasjonalsosialistiske revolusjon fikk instituttet et nytt stort virksomhetsområde. Fra nytt av ble tatt opp alle spørsmål vedrørende statsorganisasjonen, forfatningslivet og den politiske teori, som inntil da hadde gjeldt som et fastslått resultat av statsvitenskapens tankearbeide... Instituttets omfattende vitenskapelige mål har et bestemt utslag i det i 1941 stiftede tidsskrift: «Reich-Volksordnung — Lebensraum», til hvis medutgivere hører lederne for instituttet, som også for tiden besørger tidsskriftets redaksjon.»

«Videre finnes også i samme tidsskrift (v. s. Tidsskrift for Rettsvitenskap under Solems redaksjon), skriver Kiær Mordt, hefte 2, 1943, side 238, et insert av professor dr. Justus Wil-

taler om saken, vi står stille og hører på. «Jo, jo», sier en, «var det ikke et sted det sto: La de små barn komme til meg, for himmerikes rike hører dem til!»

«Nei», svarte en annen, «det der gjelder ikke for Norge. Det der er foreldet.»

Sven Arntzen og Gulbranson er allerede vekk. Bortover gangen går Friis Bull for å dømme levende og døde, og la staten beholde hva staten har tilegnet seg fra faderløse små, i et samfunn som med stigende fart synes å gå sin undergang i møte.

E. S.

helm Hedermann: Rechte, Freiheit und Pflicht, hvorfra i oversettelse bare hitsettes slutningssatsen. I artikkelens siste avsnitt omtales den vitenskapelige korporasjon, som «Føderen» i 1933 hadde stiftet, «Akademiet for tysk rett», hvorom det heter:

«I dets skjød skal det tyske rettslivs høye rettsideal pleies og de første forberedende utkast bli fremsatt. Senere vil dertil slutte seg den siste politiske avrunding gjennom de egentlige lovgivningsinstanser».

Om å gå tyskernes ærend

Kiær Mordt skriver på side 112:

«Som lagmann i Eidsivating lagmannsrett uttalte lagmann Solem — etter avisreferatene — at mange gode nordmenn foretrakk Grini fremfor å gå tyskernes ærend. Solem valgte selv ikke den vei, da han fikk påkjenningen på et tidspunkt, da tyskerne sto på høyden. Etter frigjøringen ble det reist spørsmål om inndragning av fortjeneste som dagsavisene hadde hatt under okkupasjonen. Til tross for at Solem selv som redaktør hadde befordret nazipropaganda og endog tolerert en henvisning til en i 1940 utgitt bok: «Frankreichs demokratische Mission und ihr Ende», — altså propaganda mot våre allierte — og videre tolerert propaganda for «Lebensraum» og hva dertil hørte, anså han seg ~~habili-~~ i den inndragningssak som ble anlagt mot Morgenposten.

I lagmannsrettsdommen i saken mot Morgenposten (Riksadvokatens Meddelelsesblad, hefte 44 s. 141, spesielt s. 155) var Solem med på å undertegne nedenstående passus i lagmannsrettens dom (det er sannsynligvis han selv som har formet den).

Efter først å ha påvist at okkupasjonsmakten etter Haag-reglene ikke kan kreve at pressen skal drive aktiv propaganda for fienden, bemerket retten:

«Propaganda for fienden er en særskilt form for bistand til fienden. At det i og for seg er rettsstridig å formidle denslags propaganda for fienden og nazistytret som Morgenposten har gjort er efter rettens mening ganske klart.»

Derefter drøftet retten spørsmålet om forholdets straffbarhet under henvisning til strafferettsbestemmelsen om tvang — skriver Kiær Mordt og han fortsetter:

«Men det tør være tvilsomt om sådan tvang forelå overfor dommer Solem, iallfall var ikke han den rette til å stå som den strenge dommer overfor alle de andre syndere. Han var efter sine egne premisser synder selv. Han kunne ha stanset tidsskrif-

Averter i Folk og Land!

(Forts. fra s. 1).

er blitt sendt inn, verre kan det synes at slike dokumenter ligger og slenger i et rom i en leir der hundrevis av sivilarbeidere blir sendt.

Vi anbefaler politimesteren i Molde eller hvem det måtte være om å ta en tur til Hustadleiren og få en orden i sakene. Ingen er tjent med at dokumenter av denne art ligger slik de gjør, blant kasserte gummistøveler og madrasser.»

I anledning av denne artikkel har Forbundet rettet slik henvendelse til Justisdepartementet:

«I Dagbladet for onsdag 9. september 1959 (Nr. 209) er det på side 9 inntatt en illustrert artikkel «Landssvik-dokumenter blant kasserte støvler! Både fangelister og helsekort, signalement og sensurerte brev.» Vi vedlegger utklipp av avisen.

Forbundet må så inntrengende det kan be Justisdepartementet om uten opphold å ta seg av denne sak. Det er jo uhorst at beslaglagte privatbrev til fangene — som forøvrig burde vært utlevert disse ved løslatelsen (jfr. dom avsagt for kort tid siden i Oslo byrett i sak angående en fanges dagbok som ble beslaglagt på Akershus landsfengsel og senere nektet utlevert), helsekort, personaliaopplysninger og andre strengt personlige dokumenter på denne måte ligger tilgjengelige for hvemsomhelst. En mener at den ansvarlige her grovt har overtrådt sin plikt til å beskytte fangenes interesser, og en fin-

ter eller fulgt sin egen anvisning om den veien gode nordmenn hadde å gå».

Solems gave til en gestapist

Generalkonsul Ringnes forteller i sin bok: «Bak okkupasjonens kulisser» s. 341, at hans venn politifullmektig Haakon Schønning, som ble satt under tiltale ved Eidsivating lagmannsrett også var satt under tiltale for å ha gitt Fehmer en bok som taktikk for å vinne forståelse, en tiltalepost som ble frafalt. Sammedets opplyser Ringnes, at Solem til dr. Ohm i Gestapo — som hadde innkalt en rekke fremstående nordmenn i ledende stillinger til Victoria Terrasse for å få meningsytringer — forænte sin bok om lappisk rettsvesen. Der om er bare å si, skriver Kiær Mordt: Tam licet Jovem, non licet bovem. (Det som er tillatt for Jupiter er ikke tillatt for en okse).

Når skal det tåpelige norske folk bli klar over at historien om rettsoppjøret kan idag og enda mer imorgen skrives som en sann kriminalroman om dette rettsoppjørets iscenesettere?

H. N. H.

Bak kulissene:

(Forts. fra s. 4).

forblø ved nytteløse angrep. Imidlertid har han likevel bedt general Weygand komme, for generalen var jo likevel når alt kommer til alt marskalk Foch's generalstabssjef. Han hadde slått russerne tilbake i Polen da de nesten hadde tilintetgjort den polske hær, han hadde hatt overkommandoen i Syria, kortsagt, den 71-årige general er den betydeligste av de nålevende franske militære. Desto tyngre faller hans dom i vektskåen da han nå svarer på Daladiers spørsmål:

«Den franske og engelske garanti-politikk», sier generalen, «er fra militært synspunkt fullstendig vanvidd: dermed har de påtatt seg forpliktelser som Frankrike ikke er istand til å innfri. De kjenner, herr presidenten, min mening om den franske armés utilstrekkelighet. Jeg føyer til at det ikke er mulig for denne armé å slåss, det være seg i Tsjekkoslovakia, Polen eller andre steder, men bare umiddelbart ved våre grenser, og selv til det må den sette inn alt den har. Hva Englands militære muligheter angår, så er det hva dets landhær angår på ingen måte slik rustet at det kan sende trosspenninger av betydning til en europeisk krigsskueplass.»

Dermed har han lagt frem det som er å si og han tar avskjed. Han går ned trappen i det krigsministerium som rommer så mange minner for ham fra den store krig da Clemenceau holdt til her. Han ser for seg sin ærede mester,

ner dette så meget mer beklagelig og merkelig som det fra Justisdepartementets side i den foran nevnte sak om den beslaglagte dagbok ble prosedert sterkt på at beslaget også var skjedd i de andre fangers interesse, fordi deres navn var nevnt i dagboken tiltross for at de hadde «krav på anonymitet». Hvorledes dette krav oppfylles ved det som nå opplyses om Hustadleiren er uforståelig for oss.

Vi retter denne henvendelse til departementet på vegne av de tidligere fanger dette angår, og vil tillate oss å be om å få vite hva departementet har foretatt eller akter å foreta i sakens anledning.

En ber også departementet undersøke om forholdene er de samme også ved de andre nedlagte leire for domfelte i forbindelse med etterkrigsoppjøret, og en unnlater ikke å tilføye at det passerte har vakt stor indignasjon og uro blant våre medlemmer»

Daglig friske blomster

KRANSER til alle priser

SYNNNOVELIE

Blomsterforretning

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 41 22 30

marskalk Foch, mens denne står ved et stort Europakart, det som ble skapt etter Versailles. Foch pekte på den fargeklatt som fremstilte Tsjekkoslovakia og han hørte fremdeles marskalkens ord: «Om dette vil det en dag igjen brake løs!»

Samme dag går to eldre herrer og spaserer i den tidlige ettermiddags varme vær. De går med nydelse under trærne i Tuileriehaven, som ennå har sitt løv selvom det har gulnet. Så stiger de opp de bekvemme stentrinn til den diskrete terrasse foran det gamle hus hvor Marie Antoinette engang slo fjærball. Det er ikke huset, men nettopp terrassen som lokker de to herrer, for da den ligger noe avsondret fra selve haven, er den et søkt tilfluktssted for unge elskende som er hensunken i sin kjærlighetslykke. Og det er nettopp det herrene vil se på, idet de selv er kommet så langt at de tærer på erindingene.

«Ja, ja, min beste», sier grev Sylvain Bonmariage de Cercy til sin ledsager, «på en slik vakker septemberdag var det jeg tok avskjed for alltid med Hélène. Det var forbi mellom oss. Vi tok hverandre i hånden for siste gang — jeg smilte litt, hun hadde tårer i øynene — Farvel! Etter tre skritt snudde jeg meg, hun også — da hadde jeg tårer i øynene og hun — smilte!» Men så kom samtalen igjen inn på politikken. Greven kjenner alle de ledende politikerne intimt. Som ung mann arbeidet han under Clemenceau, senere under Viviani, den franske minister som døde i 1925. Han har alltid gått inn for en tysk-fransk forståelse. Da den tyske utenriksminister von Ribbentrop i desember 1938 var i Paris ble den gamle herre forestilt for ham og han ble meget vennlig mottatt av den tyske utenriksminister. På grunn av de inngående kunnskaper han har, ser han stillingen nå slik den er.

«Hvis Daladier var en politiker av format», sier han, «så dreiet han nå rattet helt rundt. Han ga engang for alle avkall på den vanvittige østpolitikken, som stammer fra Ludvig XIV's tid og ikke hører til i Europa av idag, som har fått en ny økse gjennom Italia og Tyskland. Det er denne økse Kontinentet nå dreier seg om.

«Tror De det ville være flertall i kamret for en slik politikk?»

«Det er nettopp det som er saken — isteden for å se på Europa, så ser han bare etter flertallet i kamret! Sosialistene, ja overhodet alle venstrepartier er mot de autoritære stater og som avhengig av herr Blums stemme våger han ikke å tenke slike nye tanker som disse tyskere! Dessuten føler han seg ikke vel i det hele tatt, for i bunn og grunn er han verdens fredeligste menneske og lykkelig når han bare kan drikke sin apéritif i fred og ro. Av bare indre svakhet, blåser han seg imidlertid opp til sterk mann! Vet De hva han minner meg om? Det er nøyaktig situasjonen i 1870 omigjen — — —».

(Neste gang: Utveien).

Sensasjonell dokumentasjon

(Forts. fra side 5).

hans siste tale til de nøytrale hadde fått, hadde han blandt annet konkludert med «å foreslå at Norge og Sverige skal gjøre sig klar, hjelpe Finland og gjennem sine ministre i London be om å få hjelp etter en plan som skulle fremlegges hemmelig (!) og bli gjenstand for drøftelse.»

Fremdeles Lie: «Hvordan en plan skal kunne holdes hemmelig når ideen blir lansert på en lunsj med en mengde pressefolk fra flere land tilstede, er ikke lett å begripe. Det er ikke for dristig å gjette at Churchill hadde en hensikt med å legge planen frem akkurat ved denne anledning og på denne måten. Ingen kunne nemlig holde bedre på hemmeligheter enn han, og han forlangte under krigen absolutt taushetsplikt av alle sine medarbeidere.

Martinsen skrev videre at Churchill hele tiden raste mot Norge og Sverige, især Sverige, mens han på den annen side allerede hadde «avskrevet» Danmark, «det var uråd å forsvare Danmark, som ville bli tatt av Tyskland før eller senere.»

Han kom med nye sterke uttalelser mot malmtransporten langs den norske kyst. Den måtte stoppes, selvom han var på det rene med at Stockholm ville bli bombet dagen etter, som han sa.

Han innrømmet dog at de nordiske statsmenn hadde grunn til å betenke sig to ganger før de styrtet «land og folk ut i ulykken».

Presselunsjen ble ikke helt vellykket. Churchill sluttet nemlig med å si at «man i sitt stille sind nå og da kunne ønske at de nordiske land gikk med på den annen side, slik at man kunne velge de strategiske punkter man behøvde, og ikke noe mer».

Etter at han hadde levert denne kraftsalven, stanset samtalen fullstendig, og en talende taushet trådte istedet.

Ingen kan innestå for — fortsetter Lie — at Martinsens gjengivelse av konversasjonen er helt korrekt. Men jeg har også talt med andre korrespondenter som var tilstede ved denne lunsjen, og de bekreftet i det vesentlige Martinsens fremstilling.

Nygaardsvolds gode hukommelse

Nygaardsvold hadde en god hukommelse. Og det tok lang tid for ham å kvitte sig med de inntrykk han hadde fått våren 1940 — hvis han noengang gjorde det — at franskmennene og britene med velberådd hud hadde tatt en beslutning i mars måned om å kreve fri gjennommarsj til Finland gjennom Norge og Sverige og om natten til 8. april å legge ut miner i norske farvann, for å få Norge på sin side i krigen mot Nazi-Tyskland....

Trygve Lie:

«Etter krigen er det åpent

erkjent fra britisk side at formålet med mineutleggingen var å provosere tyskerne til å foreta et motangrep mot Norge. Planen gikk videre ut på at Norge skulle be om eller godkjenne en alliert okkupasjon av Narvik og de tre byene i det sørlige Norge — Trondheim, Bergen og Stavanger — som stadig gikk igjen i de britiske og franske planer.»

Såvidt Trygve Lie som ligger mange hestehoder foran historieundervisningen i de norske skoler som går ut på å benekte ovenstående kjennsgjerninger, som også sto klart for alle impliserte norske politikere i Stortingetsdebatten den 8. april 1940, med utenriksminister Koht i spissen. Den virkelige årsak til tyskernes besettelse av Norge, som Lie ovenfor så skarpt detaljerer — har alltid vært påvist i 8. Mai og Folk og Land likesom den erkjennes av historikere over hele kloden. Den redelige forsker, førstearkivar i Utenriksdepartementet — Reidar Omang skriver i Dagbladet 29.5. 1958 følgende som klart viser at han har skjont sammenhengen, og notabene tør skrive den:

... «Overensstemmende med Haag-konvensjonen (1907) var det fastsatt innskrenkninger i de krigførende makters rett til å la sine krigsskip oppholde sig på norsk sjø-område, men disse innskrenkninger tilfredstilte ikke vestmaktene. Dette kom klart frem etter «Altmark»-affæren i 1940.... Resultatet ble en politikk som gikk ut på å provosere et tysk overfall på Norge, på å fremkalle en situasjon, som ville gi den britiske flåte fritt slag. Det var det som skjedde.»

Da Norge måtte holdes fast ved jobben

Se for eksempel hvad Dr. T. K. Derry anfører herom i sin bok «Det britiske felttog i Norge 1940» på side 206:

«Men hovedmålet i denne aller siste delen av felttoget var å holde bundet en uforholdsmessig del av tyske stridsmidler til et fjernt krigsteater, som det var nesten umulig å nå frem til. Dette hadde vært noe av det som lokket oss da vi først tenkte på å utfordre tyskerne i Skandinavia.»

Og på side 207: Under omtalen av den såkaldte Mowinkelplanen, som det britiske utenriksministerium var tilbøyelig til å godta, siterer Derry den urokkelige Churchill som sa:

«Hovedverdien nå av at våre tropper er i Norge, uttalte han til utenriksministeren, «er å trekke på sig og fastholde betydelig overlegne tyske styrker i det avsnittet og trekke dem vekk fra der hvor hovedavgjørelsen faller. Norge betaler et godt utbytte nå og må holdes fast ved jobben.»

Dette Churchills ovenstående utsagn er kynisk, men treffende.

MISTENKELIG DEMOKRAT

Alle «gode nordmenns» gamle venn og kompis NATO's generalsekretær — Paul Henri Spaak volder sine beundrere store kvaler om dagen. Denne kjempedemokrat som blant annet fikk fjernet Leopold fra Belgias trone og som har vært den ledende i sitt land når det gjaldt å forfølge de landsmenn som dengang tok kampen opp mot den røde fare, blant annet ved innsats på Østfronten, har i en stor tale gitt Frankrikes de Gaulle støtte i Algeriespørsmålet. Den franske tese når det gjelder Algerie er i hovedsaken sunn, sa Spaak. Algerie er fransk territorium og i enhver diskusjon om Algerie mellom medlemmer av NATO bør man huske på denne kjennsgjerning. Dagbladet er dypt rystet og

de. Blandt mange forskere har overlege Johan Scharffenberg betegnet de norske skolebøkers anførsler om «tyskernes folkerettsstridige overfall på Norge» som bevisst misvisende.

Den nymodens historieprofessor Skodvins fantastiske erklæring.

Synlig irritert av o.r.sakfører Sverre Helliksens uavviselige dokumentasjoner i Dr. Kjeldstadli's doktordisputas og som hverken ble imøtegått av Kjeldstadli eller av Skodvin — uttalte sistnevnte nedenstående kompromitterende, helt uvitenskapelige og hittil ikke benektete floskler, av oss oversatt til riksmål og tidligere uimotsagt trykt i F. og L.:

Juridisk tenkning opererer med gamle kategorier og termini, også folkerettslige, som VI ikke kan ta hensyn til.

VI spør ikke efter jus og papirer.

VI behandler det levende liv.

Det er åpenbart slike papirer som de ovenstående fra dr. Derry, Winston Churchill og fra daværende utenriksminister og medansvarlig i Norges 9. april, Trygve Lie, som ikke behager norsk «historisk» Skoddeskrivning. Almenheten skal ennu føres bak lyset av folk som er så betatt av sine egne puslerier under okkupasjonen at deres affekter hindrer innenatlesning av «papirer» fra de virkelige aktører i det store drama.

Sannheten er vel antagelig den at skulle man adekvat skildre en viss klikks andel i forhistorien til 9. april — og det som dermed fulgte — opp til i dag — alt dette som vi får håpe ikke resulterer i det norske folk og rikets undergang — så er det i betydelig utstrekning forhold som mest egner sig for kriminalreportasje! Man kan tenke på de høyt ansette medborgere som bisto tyskerne så det forslo, ustraffet — og tenk så samtidig på dem som

skriver harde og stygge ord om den tidligere høyt besungne demokrat — forøvrig som vanlig i takt med Friheten.

DOMMEN OVER DET NORSKE SAMFUNN

En venn av vårt blad, som hadde lest om dommen i saken mellom Idun og frontkjemperebarna, kom innom kontoret med 50 kroner til Hjelpeorganisasjonen for Frontkjempere. Han hadde nettopp fått henvendelse om bidrag til støtte for tsjekkiske flyktningebarn, men han syntes det var riktigere å hjelpe dem som ingen annen vil hjelpe og som både forsikrings-selskaper og stat har plyndret. Han sa at når han fremtidig fikk anmodning om å støtte dette eller hint, så ville han oversende et utklipp av annonsen fra Hjelpeorganisasjonen for Frontkjempere.

ENGLAND HAR SKYLDEN FOR KRIGEN

Daily Mail bringer et telegram fra Coburg og setter svakt forbauset som overskrift «Britain blamed for det war» (England bebreides for krigen).

Telegrammet forteller ellers at «Høyreflyorganisasjonen Den Ungeuropeiske arbeidssirkel idag (1. september) vedtok en forbausende resolusjon — at Storbritannia var ansvarlig for den annen verdenskrig. Ved møtet var tilstede representanter for ekstreme høyreorganisasjoner i Storbritannia, Frankrike, Sør-Afrika, Østerrike, Finland og Sverige.» Det kan vel ikke være så forbausende (startling) dette som blant andre Churchill forlenget har innrømmet? Såvidt vi vet er Arbeidssirkelen også langt fra å være noen «ekstrem høyreflyorganisasjon».

De falske pundsedler

(Forts. fra s. 5).

tjensmedaljer gå til konsentrasjonsleirfanger som hadde gjort godt arbeid ved fremstillingen av de falske pundsedler. Blandt dem var det også 3 jøder. Og så hendte da det fatale, at da kommandanten i Oranienburg, som falskmynterfangene sorterte under disiplinært, en vakker dag kom på inspeksjon, så trådte fangene frem for ham med brystet prydet med krigsfortjenstmedaljen. Det ble et sørgelig sirkus naturligvis. Den eneste formildende omstendighet var at disse eksklusive fanger som arbeidet med denne sak ikke bar vanlige fangeklær og således ikke vanæret utmerkelsen ved å bære den på stripete fangeklær.

Tyskerne brukte de falske penger til å betale sine agenter rundt omkring i de forskjellige land. For alt vi vet, så kanskje til og med mange «gode nordmenn», hvis forbindelse med SD ikke er kommet frem, har vært med på å spre disse falske penger. Senere ble det hele satt mere i system, idet en eventyrer ved navn ingeniør Friedrich Schwung organiserte omsetningen verden over ved hjelp av agenter i forskjellige, fortrinnsvis nøytrale land, blandt annet i Sverige. Han hadde en stor stab av slike agenter og foretagendets hovedkvarter var i Schloss Labers ved Meran. Schwung og hans folk fikk

ble straffet som krigsforrædere — ikke for militær og rettsstridig bistand til fienden før eller under Norges maksimum 62 dagers krig, men for meninger og medlemskort. Husk således hvorledes visse Rødekorssøstre ble behandlet av rettsstaten Norge.

A. L.

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser

Kr. 25.- pr. år, kr. 12.50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 20.00 pr. år, kr. 14.50 pr. halvår. Utlandet forøvrig: kr. 33.00 pr. år, kr. 16.50 pr. halvår. I nøytralt om-slag kr. 35.00 pr. år, kr. 17.50 pr. halvår.

Løssalg 66 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgirnr. 16450.

Utgever A/L Folk og Land

Sambandsstrykkeriet

Oslo